

BETÆNKNING

VEDRØRENDE

INTERNATIONAL
UNGDOMSUDVEKSLING

*Afgivet af det af
undervisningsministeriet den 6. februar 1970
nedsatte udvalg*

BETÆNKNING NR. 645

1972

Statens trykningskontor
Un 00-607-bet.

ISBN 87 503 1303 7

<u>Indholdsfortegnelse.</u>	side
Indledning: Udvalgets nedsættelse og kommissorium.	5
Kapitel I.: Ungdomsudvekslingen i Danmark i årene 1967-70.	9
Kapitel II.: Ungdomsudvekslingens aktuelle mønster og en vurdering deraf.	12
Kapitel III.: Ungdomsudvekslingens organisation i forskellige andre lande.	19
Kapitel IV.: Udvalgets konklusion og forslag.	29

Indledning.

UDVALGETS NEDSÆTTELSE OG KOMMISSORIUM.

Ved skrivelse af 23. august 1968 fra Dansk Ungdoms Fællesråd til udenrigsministeren henledte man ministerens opmærksomhed på den vigtige del af de danske ungdomsorganisationers virkeområde, der består i udvekslinger med andre landes ungdom gennem kurser, konferencer, lejre og lignende.

Det bemærkes, at der i de senere år har været en ganske betydelig stigning i aktiviteten på disse områder, og at ungdomsudvekslingerne omfatter et stigende antal lande med en større geografisk afstand fra Danmark.

Dansk Ungdoms Fællesråd tillægger det internationale ungdomsarbejde meget stor betydning, men på trods af et stigende antal henvendelser og tilbud fra andre landes ungdomsorganisationer er man af økonomiske årsager forhindret i at deltage i rimeligt omfang i de pågældende aktiviteter.

Med henvisning til en i Norge udarbejdet betænkning om det internationale ungdomsarbejde gav man udtryk for ønskeligheden af en lignende dansk undersøgelse, og udenrigsministeren anmodedes om at overveje nedsættelsen af et udvalg til undersøgelse af behovet for offentlig støtte til de danske ungdomsorganisationers internationale ungdomsudveksling.

Kommissorium.

Efter samråd mellem udenrigsministeriet, undervisningsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender blev det vedtaget at efterkomme anmodningen fra Dansk Ungdoms Fællesråd. Da den væsentligste del af ungdomsudvekslingen er finansieret af undervisningsministerielle bevillinger, og da undervisningsministeriet i vidt omfang fungerer som ressortministerium for ungdomsspørgsmål i almindelighed, blev det besluttet at nedsætte udvalget under undervisningsministeriet.

Udvalget nedsattes den 6. februar 1970 og fik til opgave at udarbejde en samlet oversigt over de - uden for idrættens område -

i den seneste tid gennemførte og for tiden eksisterende udvekslinger af ungdom på multilateral og bilateral basis med andre lande samt at søge etableret en koordinering af disse udvekslinger. Det har endvidere været udvalgets opgave at overveje retningslinjer for de eventuelle reformer på dette område, efterhånden som sådanne måtte blive mulige.

Sammensætning.

Til formand for udvalget beskikkedes:

Kontorchef E. Drostby,
Undervisningsministeriet.

Udvalget fik i øvrigt følgende sammensætning:

Undervisningsinspektør Carl Nissen,
Undervisningsministeriet,
Direktoratet for ungdomsundervisningen,

Kontorchef Richard Wagner Hansen,
Udenrigsministeriet,

Ekspeditionssekretær J. Harder Rasmussen,
Ministeriet for kulturelle anliggender,

Generalsekretær, cand.theol. Dorte Bennedsen,
Dansk Ungdoms Fællesråd.

Til sekretær for udvalget blev udpeget:

Sekretær Kirsten Larsen,
Undervisningsministeriet.

Da Kirsten Larsen fra 1. november 1971 er tjenestegørende i udlandet, er sekretær Niels E. Rafn, undervisningsministeriet, med virkning fra samme dato beskikket som sekretær for udvalget.

Ved generalsekretær Dorte Bennedsen's udnævnelse til kirkeminister er i hendes sted generalsekretær Vivian Balslev, Dansk Ungdoms Fællesråd, med virkning fra 1. marts 1972 beskikket som medlem af udvalget.

Arbejdsområde.

Udvalget er gået ud fra en bred opfattelse af begrebet "International ungdomsudveksling". Udtrykket omfatter derfor i det følgende såvel udvekslingsarrangementer i egentlig forstand som andet internationalt ungdomsarbejde, f.eks. møder og konferencer

i internationale ungdomsorganisationer, internationale ungdomslederkurser og studierejser.

Udvalget har ved tilrettelæggelsen af arbejdet og bearbejdelsen af de indkomne oplysninger sondret mellem uddannelsesbetonet (faglig eller studiebestemt) ungdomsudveksling og ikke uddannelsesbetonet (alment orienterende) ungdomsudveksling. De aktiviteter, der ikke klart har kunnet henføres til en af de 2 nævnte grupper, er henført til en mellemgruppe. I den sidste gruppe er medtaget skolerejser, der udgør en temmelig stor del af denne gruppe.

Udvalgets arbejdsmateriale er tilvejebragt dels ved udsendelse af spørgeskemaer og dels ved samtaler med repræsentanter for de institutioner m.v., der formidler den eksisterende internationale ungdomsudveksling. Da der ikke hidtil er udarbejdet oversigter på dette område, må det foreliggende materiale tages med et vist forbehold. Det er dog udvalgets opfattelse, at materialet giver et realistisk billede af de eksisterende aktiviteter og således har kunnet benyttes som grundlag for udvalgets udtalelser og forslag.

På grund af de særlige finansielle og organisatoriske forhold, der knytter sig til den nordiske ungdomsudveksling, har udvalget kun i begrænset omfang medtaget denne del af ungdomsarbejdet i betænkningen.

Betænkningens opbygning.

Kommissoriets anvisninger danner baggrund for betænkningens opbygning.

Betænkningens kapitel I indeholder oversigter over tilskud til ungdomsudvekslingen i årene 1967-70 i det omfang, denne er finansieret eller støttet af offentlige danske myndigheder eller fonds. Materialet er opdelt i 3 hovedgrupper: Statsinstitutioner, kommuner og private fonds m.v. Materialet er tilvejebragt dels ved udsendelse af spørgeskemaer til de omhandlede instanser og dels ved samtaler med en række repræsentanter for forskellige private grupper, der har været tilsagt til møde med udvalget.

Betænkningens kapitel II indeholder udvalgets analyse og vurdering af den måde, hvorpå ungdomsudvekslingen for tiden foregår. Den offentlige og private støtte kan ydes dels som direkte økonomisk støtte og dels på den måde, at arbejdskraft og organisationsapparat stilles vederlagsfrit til rådighed.

Betænkningens kapitel III indeholder oplysninger om opbygning og finansiering af den internationale ungdomsudveksling i en række andre lande, tilvejebragt ved indberetninger fra en række danske repræsentationer i udlandet.

Betænkningens kapitel IV indeholder udvalgets vurdering af det foreliggende behov for offentlig støtte til den internationale ungdomsudveksling. Udvalget har endvidere i dette kapitel stillet forslag til visse ændringer af ungdomsudvekslingens organisation.

Der har i alt været afholdt 12 møder i udvalget, der afsluttede arbejdet den 27. april 1972.

Kapitel I.

UNGDOMSUDVEKSLINGEN I DANMARK I ÅRENE 1967-70.

Udvalget har fra en række offentlige og private instanser indhøjet oplysninger om tilskud til ungdomsudvekslingen i finansårene 1967-68 til 1969-70. Da imidlertid en stor del af den internationale ungdomsudveksling finansieres og organiseres på helt privat basis, kan udvalgets oversigt over ungdomsudvekslingen ikke anses for at være udtømmende.

Udvalget har systematiseret de indkomne oplysninger og udarbejdet en oversigt, der fremtræder som bilag til nærværende betænkning. Som det fremgår af oversigten, er materialet opdelt i 3 hovedgrupper vedrørende støtte fra henholdsvis staten, kommunerne og private fonds. Inden for hver af de nævnte grupper er der herefter sondret mellem alment orienterende ungdomsudveksling, faglig eller studiebestemt udveksling og en mellemgruppe, der bl.a. omfatter skolerejser.

En meget stor del af den internationale ungdomsudveksling, navnlig alment orienterende ungdomsudveksling, forestås og koordineres af Dansk Ungdoms Fællesråd. Gennem samarbejdet med andre landes ungdomsfællesråd - i CENYC (Council of European National Youth Committees) f.eks. - er Dansk Ungdoms Fællesråd også blevet kendt, i hvert fald som den adresse, hvor igennem man hurtigst kunne komme i kontakt med forskellige grene af dansk ungdomsarbejde. Derfor har DUF ofte været formidleren af nye kontakter mellem en lang række udenlandske ungdomsorganisationer og deres danske søsterorganisationer.

Ofte vil udenlandske henvendelser i første omgang bestå i et ønske om nærmere oplysninger om dansk ungdomsarbejde eller særlige sider af dette. Besvarelse af sådanne forespørgsler kræver ikke blot relevant oversat materiale, der løbende må korrigeres, men også et vist kendskab til tilsvarende forhold i andre lande for at sikre sig, at informationerne forstås i den rigtige sammenhæng.

Dette har været et ret krævende arbejde rent tidsmæssigt og har

stillet store krav til personalet om almen orientering om andre landes ungdomsforhold. Det har medført, at DUF efterhånden har samlet en sådan viden og erfaring, at offentlige myndigheder i et vist omfang henviser udenlandske forespørgsler om de nævnte emner til besvarelse i DUP.

Dansk Ungdoms Fællesråd har også eget udvekslingsarbejde, der først og fremmest ligger på lederudvekslingsplanet. Dette område er stærkt ekspanderende, idet kommunikationen med andre europæiske lande er blevet bredere og hyppigere i løbet af de sidste to-tre år. En særlig opgave for DUP har ligget i at etablere kontakt med ungdomsarbejdet i Østeuropa og organisationsforholdene har gjort det naturligt og ofte nødvendigt, at de indledende forhandlinger og kontakter skete gennem et repræsentativt fællesorgan for dansk ungdomsarbejde. Hertil kommer, at udviklingslandene i disse år opbygger et stort ungdomsarbejde. Disse lande er ofte meget interesserede i et samarbejde med Danmark på grund af vore særlige traditioner og erfaringer på dette område, og det stigende antal henvendelser fra udviklingslandene har betydet en ekstra belastning ikke mindst økonomisk på grund af de store rejseomkostninger. Hverken til imødekommelse af disse henvendelser eller til en rimelig effektiv løsning af de tidligere nævnte opgaver har DUP haft tilstrækkelige finansielle eller personalemæssige ressourcer.

Ved siden af den udveksling, som arrangeres af ungdomsorganisationer, viser de oplysninger, som udvalget har indsamlet gennem henvendelser og møder, at offentlige myndigheder i en række tilfælde tillige modtager ansøgninger fra private grupper om tilskud til konkrete arrangementer. Bortset fra det fælles generelle formål - gennem ungdomsudveksling at skabe større international forståelse - har størstedelen af grupperne også et mere specielt formål. Programmet dækker således arbejdslejre, eventuelt suppleret med ekskursioner, foredrag og diskussioner, grupperejser med besøgsprogrammer og familieophold, eventuelt i forbindelse med skolegang eller andre former for undervisning i det fremmede.

De pågældende grupper er i en række tilfælde mere eller mindre nært knyttet til en større international hovedorganisation og

har for nogles vedkommende samarbejde med tilsvarende organisationer i andre lande, ligesom der i enkelte tilfælde er en vis kontakt de forskellige danske grupper imellem.

De nævnte private gruppers arrangementer finansieres dels ved medlemskontingenter og private tilskud, dels i nogle tilfælde i mindre omfang ved tilskud af offentlige midler. Der ydes af disse grupper en stor frivillig arbejdsindsats, der i høj grad billiggør administrationsomkostningerne.

De eksisterende støttemuligheder er i øjeblikket mere eller mindre tilfældigt fordelt på en række offentlige og private institutioner. Det er derfor for den enkelte ansøger eller hans organisation meget vanskeligt at overskue, hvorledes der bedst og hurtigst kan opnås den ønskede støtte, ligesom det er sket, at ansøgninger, der i og for sig ville være støtteværdige, ikke fremkommer, fordi ansøgerne på forhånd anser et positivt svar for udelukket.

De offentlige myndigheder, der skal forvalte de midler, der er stillet til rådighed til formålet, finder det også for deres vedkommende vanskeligt at gøre dette på forsvarlig måde i den øjeblikkelige situation. Den store spredning af bevillingerne på en række forskellige styrelser, institutioner m.v. og de særlige betingelser, der er knyttet til en række af disse bevillinger, medfører en åbenbar risiko for, at støtteværdige ansøgninger afslås, eller at bevilling gives i for reduceret omfang, ligesom man i visse tilfælde risikerer, at en ansøger modtager støtte fra flere kilder, og derved får større dækning end rimeligt i betragtning af arrangementets art, varighed m.v.

Kapitel II.

UNGDOMSUDVEKSLINGENS AKTUELLE MØNSTER OG EN VURDERING DERAFT.

På grundlag af de indhentede oplysninger har udvalget søgt at analysere den eksisterende ungdomsudveksling, dels ved en beskrivelse af de måder, hvorpå offentlige, nationale og internationale myndigheder og organisationer har skabt mulighed for fremme af den internationale ungdomsudveksling (A), og dels ved at redegøre for udnyttelsen af de muligheder, der således er stillet til rådighed (B). Endelig har udvalget foretaget en sammenfatning af afsnit A og B (afsnit C).

For så vidt angår den nævnte beskrivelse af støttemulighederne fremsættes udvalgets udtalelse derom med det forbehold, at den utvivlsomt store del af ungdomsudvekslingen, der finansieres udelukkende af private midler, kun i et vist omfang har kunnet kortlægges, ligesom kun en mindre del af de af Dansk Ungdoms Fællesråds organisationer iværksatte udvekslinger har kunnet udnytte de foreliggende muligheder, der ofte er begrænset til særlige, ret snævre formål.

- A. De nationale ungdomsorganisationer har tidligt indset betydningen af et øget internationalt samkvem og et målbevidst arbejde herpå. Dette arbejde falder i tråd med den almindelige udvikling henimod et bredere og stedse mere integreret internationalt samarbejde, og det er derfor naturligt, at såvel regeringer som internationale organisationer omfatter den internationale ungdomsudveksling med stor interesse og i et vist omfang støtter denne ved at stille økonomiske midler til rådighed, og ved i øvrigt at søge at fremme initiativ og virkelyst på området.

Den nationale støtte til det internationale ungdomsarbejde ydes såvel multilateralt som bilateralt. Den multilaterale støtte til ungdomsudveksling formidles oftest gennem internationale organisationer eller ved særlige aftaler mellem flere lande, således som det f.eks. er tilfældet med den nordiske ungdomsudveksling, og således som det vil blive tilfældet med den kommende europæiske ungdomsfond. Den bilaterale støt-

te formidles i et vist omfang gennem kulturaftaler mellem to lande, gennem særlige tosidige aftaler om ungdomsudveksling eller på anden måde.

1. Multilateral virksomhed.

- a. Den nordiske ungdomsudveksling har udviklet sig på basis af specielle forudsætninger og er allerede på indeværende tidspunkt inde i mere faste rammer end ungdomsudvekslingen i almindelighed. Den vil med den store betydning, man tillægger ungdomsarbejdet, komme til at indtage en vigtig plads i de bestræbelser, der skal virkeliggøre den nordiske kulturaftale.

De nordiske landes ungdomsorganisationer har allerede i flere år haft et nært samarbejde, som har givet sig udslag i en række fællesaktiviteter og gensidige udvekslinger. Samarbejdet har særlig vist sin styrke i relationerne til den øvrige verden. Faste konsultationer mellem de nordiske landes ungdomsorganisationer og fælles planlægning af det internationale samarbejde m.v. har været betingelsen for de nordiske ungdomsorganisationers relativt stærke placering i internationalt ungdomsarbejde.

- b. Europarådets behandling af forslaget om oprettelse af en europæisk ungdomsfond "European Youth Foundation" følges med store forventninger af en lang række internationale ungdomsorganisationer, deriblandt CENYC og dets nationale komiteer - i Danmark Dansk Ungdoms Fællesråd.

En arbejdsgruppe under CCC (Council for Cultural Co-Operation under Europarådet) har i efteråret 1970 på grundlag af en række af CENYC siden 1965 udarbejdede udkast fremlagt et første forslag til denne europæiske ungdomsfond. Ministerkomiteen har endnu ikke truffet beslutning. De nordiske lande (Danmark, Island, Norge samt Sverige) har givet udtryk for velvillig indstilling.

I forbindelse med oprettelsen af den europæiske ungdomsfond er man opmærksom på, at de østeuropæiske landes interesse herfor vil være problematisk trods principiel mulighed for deltagelse. Det må snarere forventes, at spørgsmålet om euro-

pæisk ungdomsudveksling med østeuropæisk deltagelse eventuelt ville kunne løses i fremtiden gennem det multilaterale samarbejde, som muligvis vil fremkomme som resultat af konferencen eller konferencerne om europæisk sikkerhed og samarbejde.

Endvidere skal i forbindelse med Europarådet nævnes "European Youth Centre", der siden 1963 har arrangeret kurser af forskellig art. Organisationens bygning i Strasbourg vil sandsynligvis kunne tages i brug i maj 1972.

- c. Inden for Fællesmarkedet er man også opmærksom på ungdomsarbejdets store betydning. Bl.a. udfoldes koordinationabestræbelser med henblik på ungdommens medinddragelse i de europæiske integrationsbestræbelser.
- d. I FN er den øgede interesse for internationalt ungdomsarbejde bl.a. kommet til udtryk i en række resolutioner og i de særlige bestræbelser, som ikke mindst visse af FN's særorganisationer har udfoldet for at opbygge mere varige organer for samarbejde med ungdomsorganisationerne.

2. Bilateral virksomhed.

Den bilaterale ungdomsudveksling har igennem en længere årrække været i stadig udvikling, og udvekslingen med andre europæiske lande - såvel vesteuropæiske som østeuropæiske - er da også forøget betydeligt både kvalitativt og kvantitativt. Hertil kommer, at der har vist sig en stigende interesse for også at udbygge kontakterne til oversøiske områder, specielt USA, Canada og Japan samt til udviklingslandene.

Indgåelsen af en række kulturaftaler med såvel vesteuropæiske som østeuropæiske lande har i de senere år på officielt plan givet visse beskudne økonomiske muligheder for nogle former for ungdomsudveksling samt i almindelighed opmuntret udvekslingen, som man tillægger stadig større betydning i det kulturelle samarbejde. Ud over bestemmelserne om stipendier for studerende indeholder kulturaftaleprogrammerne bestemmelser, hvorved der træffes aftale om fremme af ungdomsudvekslingen i almindelighed, herunder udvekslingen af ungdomsledere.

Navnlig for samarbejdet om ungdomsudvekslingerne med østlandene har indgåelse af kulturaftalerne været af betydning.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at en del af de lande, med hvilke der er indgået kulturaftaler, har afsat langt større beløb til ungdomsudveksling med Danmark end omvendt, således at den i aftalerne ofte forudsatte gensidighed faktisk ikke lader sig gennemføre.

Foruden de forskellige former for kontakt med udviklingslandene, der allerede er etableret gennem bistandsarbejdet, har der vist sig en stigende interesse også for et kulturelt samarbejde, som imidlertid bl.a. på grund af rejseomkostningernes størrelse er underkastet ugunstige vilkår. Muligheder for en udvikling på dette område vil kunne skabes ved indgåelse af kulturaftaler eller andre former for samarbejde med interesserede udviklingslande. Udvalget forventer, at aftaler, der indgås med disse lande, også vil tilgodese ungdomsudvekslingens interesser.

Af afgørende betydning for overvejelserne om støtte til ungdomsudvekslingen er formålskriteriet, idet den uddannelsesbetonede udveksling betragtes som væsentligt forskellig fra den alment orienterende ungdomsudveksling.

Medens de af kulturministeriet ydede tilskud fortrinsvis er anvendt til alment orienterende udveksling, er størstedelen af undervisningsministeriets bevillinger benyttet til støtte af uddannelsesbetonet udveksling. Det bemærkes dog, at grænsen mellem de to former for udveksling ikke i noget af ministerierne er skarp; eksempelvis benyttes faggrupperejser også i et vist omfang til at tilvejebringe en mere bred og almen orientering. Udvalget har bemærket, at man inden for den uddannelsesbetonede udveksling fortrinsvis har begunstiget de akademiske uddannelser, og skal stærkt anbefale, at der også skabes muligheder for, at andre uddannelsesformer kan få del i udvekslingen. Som det fremgår af bilaget til nærværende betænkning blev der i årene 1967-70 til de akademiske uddannelser ydet 2.479.253 kr., medens den øvrige del af den uddannelsesbetonede udveksling kun blev tilgode-set med 33.500 kr.

Inden for gruppen alment orienterende ungdomsudveksling bemærker man et tydeligt niveaukriterium for støtten. Udvekslingen har i overvejende grad fundet sted i form af kongresser, konferencer, seminarer m.v. for forskellige grupper af ungdomsledere, medens der kun i ringe omfang har været tale om støtte til en udveksling på bredere plan. Dette skyldes, at man med de meget begrænsede midler, der er afsat til formålet, kun har kunnet støtte udvekslinger på "topplan", idet man har anset disse for en nødvendig forudsætning for overhovedet at komme i gang med udvekslinger på bredere plan. Udvalget ønsker at understrege, at den her nævnte ungdomsudveksling, navnlig for så vidt angår udvekslinger på "topplan", i høj grad også har faglig eller uddannelsesmæssig karakter, idet en række af de nævnte kurser m.v. i et vist omfang kan karakteriseres som en træning i deltagelse i internationalt samarbejde. Udvalget har i øvrigt konstateret, at der i forbindelse med den øgede deltagelse i internationalt ungdomsarbejde er behov for gennemførelse af sprogkurser for deltagere i internationale kurser, seminarer m.v.

Den her nævnte alment orienterende udveksling på "topplan" har trods den beskedne offentlige støtte været i stærk vækst, og det er udvalgets overbevisning, at der er et voksende udekækket behov for støtte fra centrale offentlige myndigheder. Det er samtidig for udvalget utvivlsomt, at der er et stigende behov for støtte til en bredere alment orienterende udveksling end den, der finder sted på "topplan". Det er udvalgets opfattelse, at de lokale offentlige myndigheder, først og fremmest kommunerne, i en vis udstrækning vil være velegnede til at påtage sig en sådan opgave. Udvalget har bemærket, at visse kommuner allerede har påtaget sig at støtte arrangementer af den nævnte art, ofte i form af udvekslingsarrangementer mellem venskabsbyer, ved støtte til skolerejser og på anden måde.

- B. Ved udvalgets beskrivelse af udnyttelsen af de foran nævnte rammer for ungdomsudvekslingen har man sondret dels mellem udveksling på multilateral og bilateral plan, og dels mellem statsligt og privat Organisationsapparat.

Det billede, der danner sig af ungdomsarbejdet på multilateralt plan er yderst varieret og - bortset fra det nordiske - i overvejende grad af en anden karakter end de bilaterale aktiviteter. Den virksomhed, der gennem tiden er udøvet på multilateralt plan, er nærmest at betegne som et ungdomsarbejde i bred forstand, hvor ungdom mødes på tværs af nationale, racemæssige og sproglige grænser, og gennem undersøgelser, ledermøder, erklæringer m.v. søger at give udtryk for en fælles holdning til internationale problemer og at tilrettelægge en fælles politik.

At man dog også på multilateralt plan stræber efter yderligere at fremme de konkrete udvekslingsarrangementer fremgår bl.a. af det fremsatte forslag til en europæisk ungdomsfond, der netop blandt andet skal stille midler til rådighed for udvekslingsarrangementer organiseret af ungdomsorganisationerne.

De midler, der af staten er stillet til rådighed for ungdomsudveksling på bilateralt plan, forvaltes på principielt forskellige måder.

I henhold til kulturaftaler og andre gensidige overenskomster er der stillet en række stipendier til rådighed for studieophold. I disse tilfælde er det ministeriernes embedsmænd, der i samarbejde med læreanstalter m.v. forestår det praktiske arbejde med udvælgelse af ansøgere, tilrettelæggelse af studieprogrammer, ophold m.v.

Til støtte for ungdomsarbejde på bilateralt plan i øvrigt råder det offentlige yderligere over visse meget begrænsede midler, som efter ansøgning kan stilles til rådighed for ungdomsorganisationerne og andre private grupper i forbindelse med konkrete arrangementer. I enkelte tilfælde ydes der udover et rådighedsbeløb, som forvaltes af den pågældende organisations administrationsapparat.

- C. Det er udvalgets opfattelse, at det behov for offentlig støtte til den internationale ungdomsudveksling, som udvalgets undersøgelse har godtgjort, langt fra kan dækkes inden for de eksisterende økonomiske rammer. Udvalget er opmærksom på,

at lokale kommunale myndigheder allerede i et vist omfang udfolder bestræbelser for at fremme ungdomsudvekslingen, navnlig på bredere plan, men denne indsats er meget spredt og tilfældig, og det må i det hele konstateres, at der synes at være et stort udækket behov for øget offentlig støtte til ungdomsudveksling under alle former.

Rent bortset fra, at mange private sammenslutninger ikke indsender ansøgninger, fordi de er uvidende om mulighederne eller på forhånd bedømmer situationen negativt, må fremhæves de talrige afslag til støtteværdige projekter; på grund af de meget begrænsede midler ser man sig ikke i stand til at løse blot en nogenlunde rimelig brøkdel af de potentielle opgaver. Behovet for øgede bevillinger fra stat og kommuner er stort.

I det foregående har man beskrevet den forskellige karakter af ungdomsudveksling på henholdsvis multilateralt og bilateralt plan. Man har konstateret en vis vækst i de multilaterale aktiviteter, navnlig i de af internationale organisationer iværksatte. Udvalget ønsker dog at understrege, at en videre udbygning af den internationale ungdomsudveksling på multilateralt plan ikke vil svække behovet for bilaterale arrangementer.

Kapitel III.

UNGDOMSUDVEKSLINGENS ORGANISATION I ANDRE LANDE.

Det må efter udvalgets opfattelse antages, at de bestræbelser, der i Danmark udfoldes for at fremme den internationale ungdomsudveksling, ikke kan være upåvirkede af de tilsvarende bestræbelser i en række andre lande.

Udvalget har derfor indhentet oplysninger om de økonomiske og administrative vilkår for den internationale ungdomsudveksling i en række lande, med hvilke vi har et vist samarbejde om ungdomsudveksling.

Belgien.

Administrationen af den belgiske ungdomsudveksling finder sted i såvel de nederlandsk-sprogede kultur- og undervisningsministerier som i de fransk-sprogede kultur- og undervisningsministerier.

Størstedelen af udvekslingerne finder sted på grundlag af Belgiens 32 kulturaftaler, og som noget specielt kan nævnes, at kulturaftalerne med nabolandene Tyskland, Frankrig og Holland udtrykkeligt forudsætter nedsættelse af underudvalg, der beskæftiger sig med ungdomsudveksling.

Finansieringen sker ved hjælp af de midler - væsentlig større end i Danmark - der er afsat til gennemførelse af samtlige foranstaltninger for hver kulturaftale. Endvidere råder man inden for ministeriernes almindelige budget over en globalsum (ca. 450.000 kr. for ministerierne tilsammen), der kan anvendes til støtte for sådanne former for ungdomsudveksling, som ikke falder ind under kulturaftalerne.

Man søger først og fremmest at støtte udveksling af grupper af unge med lederevner, medens man lægger mindre vægt på udvekslinger af bredere karakter.

Udvalget har med interesse bemærket, at man i Belgien udover kulturaftalemidlerne har rådighed over den ovennævnte globalsum,

der også anvendes til støtte for forskellige internationale organisationers administration og virksomhed. Endvidere har man bemærket, at "Conseil National de la Jeunesse" - den til DUP svarende belgiske organisation - altid inddrages i drøftelser om gennemførelsen af udvekslingsarrangementer.

Holland.

I Holland søges den internationale ungdomsudveksling som i Danmark koordineret af tre ministerier, udenrigsministeriet, kulturministeriet og undervisningsministeriet, og støttes såvel økonomisk som organisatorisk ved aftaler inden for rammerne af de bilaterale kulturaftaler.

Specielt fremhæves de med Tyskland indgåede aftaler om ungdomsudveksling, hvortil man har et årligt fastsat beløb, hvilket også gælder et program for udveksling af ældre skoleelever med Tyskland. Tilsvarende bilateral ungdomsudveksling med andre lande sker derimod uden formel aftale om tilskuddenes størrelse.

Det fremgår endvidere, at den udveksling, man i første række ønsker at fremme, er udveksling af vordende ledere fra alle samfundslag, ungdomsledere, unge politikere, embedsmænd, fagforeringsledere, præster, socialrådgivere etc., således at rekrutteringen af deltagere er overladt til de bestående organisationer.

Vedrørende det multilaterale arbejde, der finder sted inden for Europarådets rammer, yder Holland bidrag til de initiativer, der afvikles under rådet for kulturelt samarbejde, navnlig i forbindelse med det europæiske ungdomscenter. Den hollandske opfattelse af forholdet mellem tilskud til henholdsvis multilateral og bilateral ungdomsudveksling er, at de to former for tilskud dækker forskellige behov, og at støtte til multilaterale aktiviteter derfor ikke kan erstatte tilskud til bilateralt ungdomsarbejde.

Bortset fra den hollandske særaftale med Tyskland falder det bilde, der danner sig af den internationale ungdomsudvekslings vilkår i Holland, i store træk sammen med situationen i Danmark.

Udvalget har bemærket, at man i Holland overvejer at oprette et centralbureau, der skal tage sig af den praktiske side af udvekslingsarrangementerne. Regeringen skal i samarbejde med foreninger og grupper være ansvarlig for dette bureau.

Finland.

I Finland forestås størstedelen af den internationale ungdomsudveksling af "Statens Ungdomsarbetsnämnd" (SU), idet man ikke i Finland, således som det er tilfældet i de øvrige nordiske lande, har en koordinerende ungdomsorganisation, som f.eks. Dansk Ungdoms Fællesråd eller Sveriges Ungdomsorganisationers Landsråd. SU er organiseret som et særligt navn, der repræsenterer de forskellige former for ungdomsarbejde og i øvrigt er underlagt undervisningsministeriet. Nævnets opgaver er bl.a. at følge ungdomsarbejdets udvikling i andre lande og at stille forslag til undervisningsministeriet i spørgsmål om ungdomsarbejdet. I nævnet, hvis medlemmer udpeges af undervisningsministeriet, sidder der repræsentanter for alle større landsomfattende ungdomsorganisationer. Nævnet forestår den af staten foranstaltede internationale ungdomsudveksling og tager stilling til ansøgninger fra ungdomsorganisationerne om støtte til internationale opgaver. Blandt de internationale opgaver, nævnet har arbejdet med, kan nævnes arrangement af venskabsuger med Sovjetunionen, etårige samarbejdsaftaler om udvekslingsarrangementer, forvaltning af ungdomsudveksling i henhold til kulturaftaler og meget andet. Staten yder til de landsomfattende ungdomsorganisationer årligt ca. 9 mill.mark, hvoraf gennemsnitligt ca. 15%, eller ca. 1,4 mill. mark anvendes til ungdomsorganisationernes internationale virksomhed. Herudover ydes der af tipsmidlerne direkte til det internationale arbejde årligt 300.000 mark.

Frankrig.

Mulighederne for at opnå statslige tilskud til ungdomsudveksling er i Frankrig knyttet til udveksling organiseret under følgende tre former:

1. Staten tilrettelægger direkte en række udvekslinger, internationale ungdomsstævner m.v., idet arrangementet varetages af

særlige statskontorer, "services", der arbejder med hvert sit felt inden for ungdomsudvekslingen.

2. Endvidere forestår staten indirekte de udvekslinger og arrangementer, der finder sted inden for rammerne af de internationale "offices". Disse "offices pour la jeunesse" er organer, hvis organisation, formål og midler er fastlagt i bilaterale aftaler.

Eksempelvis kan nævnes den fransk-tyske ungdomsaftale, der igen må ses som et led i gennemførelsen af samarbejdsaftalen mellem Frankrig og Tyskland. Det "office", der arbejder i henhold til denne aftale, er organiseret med en bestyrelse, valgt af de to regeringer og bestående af 10 medlemmer fra hvert land, idet hver gruppe er sammensat af 4 embedsmænd og 6 repræsentanter for ungdomsorganisationer etc.. Endvidere er der oprettet et sekretariat med to kontorer.

Organisationen dækker begrebet ungdomsudveksling i videste forstand, grupperejser og individuelle arrangementer, lige fra kurser for ungdomsledere, sommerlejre, sportsforanstaltninger og kunstneriske aktiviteter til skolerejser og egentlige studieophold. Der finder et samarbejde sted med allerede eksisterende ungdomsorganisationer.

3. En tredje form for støtte er ydelse af tilskud til private sammenslutninger, der på egen hånd foranstalter udvekslinger. Disse statstilskud ydes kun til konkrete projekter inden for bestemte rammer.

Ud over de allerede nævnte særlige ungdomsaftaler med dertil hørende særskilte midler er der endvidere i de almindelige bilaterale kulturaftaler optaget bestemmelser om ungdomsudveksling.

Den statslige støtte til den internationale ungdomsudveksling i Frankrig udgør for året 1971 efter det oplyste følgende beløb:

"L'Office Franco-Allemand pour la Jeunesse" får et tilskud på noget over 25 mill.francs. Den tilsvarende tyske organi-

sation modtager et beløb af samme størrelsesorden fra officiel tysk side.

Et "Office Franco-Québécois pour la Jeunesse" modtager et beløb på noget under 4 mill.francs.

En sum på 902.000 francs tildeles en række foreninger. Endelig er et beløb på noget over 2 mill.francs afsat til de afrikanske lande, der tidligere hørte til "Communauté Française".

Af det oplyste fremgår klart, at man i Frankrig tillægger den internationale ungdomsudveksling en meget stor betydning, men en umiddelbar sammenligning med danske forhold er vanskelig. Den internationale ungdomsudveksling i Frankrig forestås og organiseres i langt højere grad, end det er tilfældet i Danmark, direkte af statslige myndigheder, medens man i Danmark må lægge vægt på, at det i høj grad er ungdommens egne organisationer, der forestår arbejdet.

Norge.

En væsentlig del af det internationale ungdomsarbejde drives i Norge af Nasjonalkomiteen for Internasjonalt Ungdomsarbeid (NIU), der oprettedes i 1959 og fungerer som samarbejdsorgan for 16 ungdomsorganisationer. Det daglige arbejde varetages af et selvstændigt kontor ledet af en generalsekretær, og organisationens største opgave er at formidle kontakt mellem norsk og udenlandsk ungdom. Dette sker hovedsageligt ved, at der arrangeres ophold i udlandet og besøg i Norge. I denne forbindelse kan det nævnes, at der lægges vægt på at støtte norsk deltagelse i det internationale ungdomsarbejde, bl.a. ved afholdelse af internationale seminarer i Norge og udveksling af delegationer af ungdomsledere. NIU forestår endvidere et omfattende informationsarbejde i form af blade, kataloger, besøg på skoler og kursus samt radio- og TV-kontakt.

Fra udenrigsministeriet, der i Norge har de operative bevillinger til kulturaftaler m.v. på sit budget, modtager NIU årligt et tilskud på kr. 300.000 bl.a. til dækning af administrationsudgifter. For året 1972 er beløbet forhøjet til 350.000 kr.

På baggrund af en rapport om internationalt ungdomsarbejde mellem Norge og lande uden for Norden er der endvidere siden 1970 under udenrigsministeriets budget bevilget et beløb på kr. 400.000 til internationalt ungdomsarbejde, hvilket beløb forudsættes ydet hvert år på finansloven. For året 1972 andrager beløbet 500.000 kr.

Herudover modtager også anden international virksomhed, beregnet for ungdom, statsstøtte.

Norsk Studenterunion modtager således et beløb på kr. 60.000 fra udenrigsministeriet, og af kirke- og undervisningsministeriets bevillinger til ungdomsarbejde er der årligt ydet et tilskud på kr. 75.000 til rejsestipendier til de norske ungdomsorganisationer samt et beløb til dækning af udgifter i forbindelse med international virksomhed inden for det rådgivende organ Statens Ungdomsråd.

Sverige.

I Sverige koordineres den internationale ungdomsudveksling næsten udelukkende af Sveriges Ungdomsorganisationers Landsråd (SUL), en institution, der ligesom Dansk Ungdoms Fællesråd udgøres af hovedparten af ungdomsorganisationerne, men i modsætning til DUF udelukkende beskæftiger sig med internationalt ungdomsarbejde. Udover den støtte, som SUL får, findes der i Sverige ingen generel statslig støtte til den internationale ungdomsudveksling, og denne finansieres derfor af organisationerne selv. Man har dog i visse tilfælde opnået støtte til konkrete arrangementer fra SIDA - det svenske organ for bistand til udviklingslandene - fra "Svenska Unescorådet" eller fra private fonds. Der er fornylig i Sverige nedsat et udvalg, der på lignende måde som nærværende udvalg har fået til opgave, dels at kortlægge den eksisterende internationale ungdomsudveksling, dels at overveje behovet for statslig støtte til dette arbejde, såvel med hensyn til støttens form som dens omfang, og dels endelig at fremkomme med forslag til styrkelse af den nævnte virksomhed, ledsaget af beregninger af udgifterne hertil. Der foreligger ikke nogen rapport fra udvalget på indeværende tidspunkt.

Tyskland.

Organisationen af det internationale ungdomsarbejde i Tyskland sker på baggrund af Bundesjugendplan af 3. november 1970 med dertil hørende gennemførelsesbestemmelser, og der er på statsbudgettet bevilget over 16 mill.DM til afholdelse af udgifterne.

Af dette beløb er der afsat 8.260.000 DM til ungdomsudveksling i almindelighed og 3.660.000 DM til ungdomsudveksling inden for rammerne af multilaterale og bilaterale aftaler. Endvidere anvendes 1.220.000 DM til uddannelse af medarbejdere i det internationale ungdomsarbejde og et beløb på 1.050.000 DM til ungdomsforanstaltninger med udviklingslande.

Hertil kommer til opfyldelse af det tysk-franske Jugendwerk ca. 16,5 mill.DM fra Forbundsrepublikken, samt yderligere ca. 10 mill.DM fra Forbundslandene, kommuner m.v..

Til den almindelige ungdomsudveksling modtager ungdoms- og studenterorganisationer globale tilskud.

Den udveksling, der finder sted i henhold til multilaterale og bilaterale programmer, modtager tilskud efter sær aftaler med de pågældende landes regeringer, og gennemførelsen af arrangementerne overlades ofte til Internationaler Jugendaustausch- und Besucherdienst der Bundesrepublik Deutschland (IJAB).

Udover den særlige aftale med Frankrig er der indgået bilaterale aftaler om fremme af ungdomsudvekslingen med Storbritannien, Holland, Belgien, Finland, Spanien, Tunesien, Israel og Japan, samt i talmæssigt mindre omfang - med Italien, Portugal og Norge. Lignende aftaler med nogle østeuropæiske stater er forestående.

Inden for den bilaterale ungdomsudveksling lægges først og fremmest vægt på møder, fagseminarer og konferencer med emner af betydning for forståelse og samarbejde de to lande imellem. I anden række kommer lignende mødearrangementer med programmer inden for alle områder af ungdomsarbejdet, musik, politik, videnskab, sport m.v., idet bemærkes, at disse programmer er af en lødighed, der ligger over det traditionelle.

Til gengæld stiller man også til deltagerne krav om en vis forudgående forberedelse.

Ved en betragtning af størrelsen af de i Tyskland bevilgede tilskud falder det i øjene, at den ene bilaterale aftale med Frankrig, "Jugendwerk", alene har samme beløb til rådighed som alt andet internationalt ungdomsarbejde tilsammen.

Det oplyses, at der i nær fremtid for forbundsregeringen vil blive fremlagt en udførlig beretning om resultaterne af ungdomsudvekslingen inden for de bilaterale aftaler med henblik på yderligere fremme af dette arbejde, bl.a. med henblik på bilaterale aftaler med de nordiske lande.

Østrig.

Varetagelse af internationale ungdomskontakter og -aktiviteter samt fremme af disse er underlagt afdelingen for multilaterale udlandsforbindelser i forbundsministeriet for undervisning og kunst i samarbejde med ministeriets afdeling for ungdomsundervisning.

Hertil kommer internationale aktiviteter for skoleelever såsom udvekslingsarrangementer, for såvidt anmodning derom rettes til forbundsministeriet.

I forbindelse med det internationale ungdomsarbejde kan endvidere nævnes en række aktiviteter og organisationer, f.eks. "Österreichischer Bundesjugendring" (svarende til DUP), "Österreichisches Komitee für Internationalen Studienaustausch" "Wiener Komitee für Internationale Schulverständigung und Schüleraustausch" og UNESCO-ungdomsaktiviteter.

Der er i tilknytning til regeringerne i de 9 østrigske forbundslande oprettet landsungdomssekretariater, der ligeledes beskæftiger sig med det internationale ungdomsarbejde.

Den modtagne redegørelse omfatter en oversigt over det almindelige bi- og multilaterale ungdomsarbejde, men ikke konkrete arrangementer.

Det fremgår af den forholdsmæssigt store økonomiske støtte og det veludbyggede Organisationsapparat i de lande, hvorfra man har indhentet oplysninger, at man overalt tillægger den internationale ungdomsudveksling stor betydning.

Man har kun indhentet oplysninger fra vesteuropæiske lande, men talrige andragender fra danske ungdomsorganisationer om tilskud til udveksling med østeuropæiske lande viser, at man også i disse lande lægger stor vægt på fremme af den internationale ungdomsudveksling. Det bemærkes, at fremme af udveksling med østeuropæiske lande i særlig grad forudsætter statslig formidling eller anden form for kontakt gennem offentlige kanaler.

Udvalget har endvidere bemærket, at man i den overvejende del af de lande, hvorfra man har indhentet oplysninger, har lagt vægt på uddannelsesbetonet ungdomsudveksling, særligt for de højere uddannelser.

Uanset disse fælles træk ved den internationale ungdomsudveksling i de europæiske lande er karakteren af denne dog ret forskellig fra land til land, navnlig for så vidt angår organisationen af arbejdet.

Karakteristisk for opbygningen af ungdomsarbejdet i et land som Frankrig er landets specielle historiske baggrund. Den væsentligste støttepille i den franske ungdomsudveksling er den med den tyske Forbundsrepublik indgåede aftale, hvortil kommer andre faste arrangementer begrundet i Frankrigs særlige tilknytning til Quebecprovinsen i Canada og til de tidligere franske oversøiske områder. Endvidere bemærkes den stærkt centraliserede organisation af arbejdet, idet staten som tilskudsyder også selv i høj grad direkte eller indirekte forestår den praktiske gennemførelse af udvekslingerne. Det er udvalgets opfattelse, at en sammenligning med danske forhold vanskeligt lader sig gennemføre, dels på grund af de nævnte særlige historiske forudsætninger, og dels fordi man som tidligere nævnt i Danmark tillægger ungdommens medbestemmelsesret via ungdomsorganisationerne en meget stor vægt, således at en centralisering som i Frankrig ikke er ønskelig.

Ungdomsudvekslingen i Tyskland sker i bemærkelsesværdig høj grad på basis af faste specialaftaler med dertil hørende bevillinger. De i denne forbindelse indhøstede erfaringer vil således kun med modifikationer kunne få betydning for det tilsvarende arbejdes udformning i et land som Danmark, hvor det ikke skønnes formålstjenligt, at udvekslingerne låses for fast ved særlige aftaler, krav og retningslinier ud over det strengt nødvendige.

Situationen i Østrig skønnes ikke at indeholde elementer, der kan være vejledende, hvorimod man mener at kunne hente et vist erfaringsgrundlag ved at studere udviklingen i Belgien og til en vis grad i Holland. I Belgien har man i undervisnings- og kulturministerierne opbygget en efter beskaffenhed og omfang virkelig betydningsfuld alment orienterende ungdomsudveksling uafhængig af og jævnsides med det egentlig uddannelsesbetonede udvekslingsarbejde.

For Norges vedkommende har det store antal kulturaftaler, langt flere end for Danmarks vedkommende, og det nyligt gennemførte udredningsarbejde, svarende til det her foreliggende, skabt specielle forankringspunkter til støtte for arbejdet, der i øvrigt i omfang er af en lignende størrelsesorden som det danske.

Efter at have overvejet den internationale ungdomsudvekslings administration og økonomi i andre lande er udvalget af den opfattelse, at navnlig ordningerne i Belgien og i et vist mindre omfang Holland og Norge i nogen grad kan være vejledende for tilrettelæggelsen af den internationale ungdomsudveksling for Danmarks vedkommende.

Kapitel IV.

UDVALGETS KONKLUSIONER OG FORSLAG.

1. Baggrunden for udvalgets forslag.

A. SAMMENFATNING.

Den internationale ungdomsudveksling - der omfatter såvel almindelig stipendiatudveksling af unge som ungdomsorganisationernes internationale kontakter og deres internationale samarbejde i øvrigt - har været i stærk vækst i de senere år.

Kontakten og samarbejdet med nabolandene, især de nordiske, er uddybet, og interessen for udveksling med lande også uden for Europa, herunder udviklingslandene, er vokset.

Ungdomsudvekslingen støttes i begrænset omfang af offentlige midler, der dog fortrinsvis anvendes til støtte af faglig uddannelsesbetonet udveksling, administreret centralt af det offentlige og med en klar overvægt til fordel for de akademiske uddannelser, bl.a. af uddannelsesmæssige grunde. Til rådighed for den alment orienterende ungdomsudveksling og det internationale ungdomsarbejde er der visse meget begrænsede ministerielle dispositionsbeholdninger samt en beskeden støtte af tipsmiddelkonti. Lokale udvekslingsarrangementer på bredere plan, i altovervejende grad skolerejser, støttes i et vist begrænset omfang gennem kommunale tilskud.

Den offentlige støtte fordeles af en række styrelser og institutioner efter forskellige kriterier, på forskellige tidspunkter og uden fast etablerede kontakter med de organisationer og grupper, som står for udvekslingerne eller formidler ansøgninger. De vanskeligt overskuelige støttemuligheder og de yderst begrænsede offentlige midler gør det vanskeligt for ikke at sige umuligt systematisk at tilrettelægge udvekslingsprogrammer, fastholde allerede etablerede kontakter og opbygge et internationalt ungdomsarbejde.

En del af den offentlige støtte kanaliseres gennem kulturaftaler. Støtten går dog udelukkende til de enkelte udvekslingsarrangementer, medens det administrative apparat, der skal sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af midlerne, må stilles til rådighed af ansøgerne selv uden mulighed for udgiftsrefusion eller støtte.

B. MÅLSÆTNING.

Den internationale ungdomsudveksling bør efter udvalgets mening have et sigte udover den rent faglige dygtiggørelse. Det udvidede internationale samarbejde på økonomiske, politiske og kulturelle områder medfører, at der ofte i internationale organer træffes en lang række beslutninger, som har direkte betydning for den enkelte borger i et land. Det er udvalgets opfattelse, at ungdommen via dens organisationer, på samme måde som det tilstræbes på nationalt plan, må forsøges medinddraget i beslutningsprocesserne, hvor dette er muligt, og at ungdommens internationale samarbejde må udbygges gennem en styrkelse af dens internationale organer. For at denne medvirken kan ske på et så velinformeret grundlag som muligt, er det af betydning, at en større del af ungdommen ved deltagelse i internationalt organisationsarbejde, internationale seminarer og udvekslingsarrangementer bliver fortrolig med internationale forhold og i øvrigt opnår træning i internationalt samarbejde.

Udvalget anser den alment orienterende ungdomsudveksling, herunder det internationale ungdomssamarbejde, for værende af overordentlig stor betydning og må konstatere, at den ikke vil kunne udvikles yderligere uden en væsentlig forøgelse af den offentlige støtte.

G. PRINCIPPER FOR OFFENTLIG STØTTE.

Det er udvalgets opfattelse, at de midler, der stilles til rådighed for den internationale ungdomsudveksling, bør være tilstrækkeligt store til at sikre alsidighed og bredde i arbejdets indhold og til at muliggøre en bedre geografisk fordeling. Samtidig bør støtten gøre det muligt for de arrangerende organisationer og grupper at opretholde et vist minimum af administra-

tion til sikring af en rimelig koordinering af indsatsen og en nødvendig kontinuitet i arbejdet. Dette er af særlig betydning for ungdomsorganisationernes internationale samarbejde, hvor en effektiv indsats i dette samarbejde og i det hjemlige informationsarbejde derom er helt afhængig af et stabilt og kontinuerligt arbejde.

Udvalget ønsker at understrege betydningen af, at det allerede påbegyndte nordiske udvekslingsarbejde yderligere befæstes og uddybes. Da udvalget imidlertid forventer, at dette nu vil blive muligt efter indgåelsen af den nordiske kulturaftale, har man med sine forslag særligt haft sigte på ungdomsudveksling og -samarbejde med de øvrige europæiske lande, og med visse oversøiske lande, f.eks. USA og Japan.

Udvalget ønsker herudover at fremhæve vigtigheden af, at der ved revisionen af lov om internationalt udviklingssamarbejde er skabt mulighed for, at ungdommens interesse for kontakt med udviklingslandene tilgodeses.

Det internationale ungdomsarbejde formidles hovedsagelig af ungdomsorganisationerne, som med kontingenter til deres internationale organisationer og gennem deltagelse i disse organisationers kongresser, styrelses- og udvalgsmøder har særlige udgifter, som kan være vanskelige at dække.

Det er udvalgets opfattelse, at dette arbejde har særligt behov for støtte, så at ungdomsorganisationernes repræsentanter ikke belastes med krav om hel eller delvis selvfinansiering af dette arbejde.

For så vidt angår den almentorienterende udveksling på bredere plan mener udvalget, at fremme af dette formål må være et spørgsmål af betydelig lokal interesse, og at det vil være ønskeligt, om der i samarbejde mellem de kommunale myndigheder og ungdomsorganisationerne kunne skabes muligheder for en væsentlig forøget lokal støtte hertil og faste rammer for sådanne støtteordninger i lighed med de støtteordninger, visse kommuner har etableret for det lokale ungdomsarbejde.

Udvalget ønsker dog at bemærke, at der uanset en øget offentlig

lokal eller central støtte fortsat vil være behov for støtte fra private fonds m.v., ligesom man finder det rimeligt, at der, afhængigt af det enkelte arrangements karakter, fortsat finder en vis selvfinansiering sted.

D. STØTTENS FORMIDLING.

Udvalget har påpeget den manglende koordinering af formidlingen af offentlig støtte. Udvalget ønsker dog ikke at anbefale, at man som i Frankrig samler alt udvekslingsarbejde i et centralt, statsligt organ, idet det ville stride mod vor tradition for at tillægge ungdommens medbestemmelsesret via ungdomsorganisationerne en meget stor vægt. Af samme grund vil det være ønskeligt, at den foreslåede centralisering af støtten og dermed udvekslingsarbejdet gøres så fleksibelt som muligt.

Den nødvendige koordinering vil efter udvalgets opfattelse være af særlig værdi med hensyn til en koncentreret og forenklet af den offentlige støttes formidling, og et koordinerende organ vil samtidig kunne have betydning som rådgivende og informerende over for initiativtagerne i den internationale ungdomsudveksling.

2. Udvalgets forslag.

A. BEVILLINGER.

Udvalget skønner at der til styrkelse og udvidelse af den internationale ungdomsudveksling, der er behandlet i denne betænkning, i øjeblikket ville være behov for årlige bevillinger på ca. 2 mill. kr.

Da imidlertid en sådan bevilling først vil kunne udnyttes effektivt, når organisationen og koordineringen af arbejdet har fundet sin endelige form, skal man indtil videre foreslå, at der af undervisningsministeriet søges en årlig bevilling på mindst 650.000 kr.

Af det nævnte beløb foreslås 200.000 kr. stillet til rådighed for DUF til dets administration af den internationale ungdomsudveksling. Administrationsudgifterne er anslået således:

Sekretær	ca.	80.000	kr.
Korrespondent		40.000	"
Husleje		6.000	"
Kontorudgifter		25.000	"
Rejser og møder		25.000	"
Oplysningsmateriale		20.000	"
Diverse udgifter		4.000	"
I alt		200.000	kr.

Endvidere foreslås 150.000 kr. stillet til rådighed for den nedenfor under B. foreslåede koordineringskomité til betaling af de landsomfattende ungdomsorganisationers internationale kontingenter. Da disse udgifter i øjeblikket belaster organisationernes budgetter, må det påregnes, at en del af de 150.000 kr. af organisationerne vil blive frigivet til anvendelse i det almindelige udvekslingsarbejde.

Den resterende del af de foreslåede bevillinger, 300.000 kr., foreslås stillet til rådighed for den nedenfor under B. foreslåede koordineringskomité til anvendelse i form af økonomisk støtte til arrangementer henhørende under den internationale ungdomsudveksling.

B. ORGANISATION.

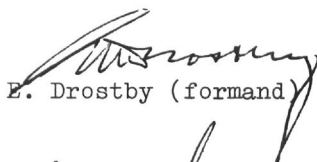
Som det er anført foran under kapitel II. finder der i øjeblikket meget lidt koordinering sted mellem de forskellige offentlige og private institutioner, der ved at stille økonomiske midler eller administrationsapparat til rådighed søger at fremme den internationale ungdomsudveksling. Udvalget skal derfor foreslå, at der nedsættes en koordineringskomité bestående af fem medlemmer og fire tilforordnede, beskikket af undervisningsministeren for 2-årige perioder.

Det er udvalgets opfattelse, at komiteen skal fungere som koordinerende organ for den internationale ungdomsudveksling.

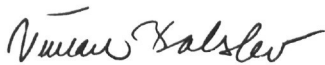
Komiteen skal administrere de midler, som af staten stilles til rådighed, jfr. ovenfor under A. I øvrigt bør komiteen normalt høres i offentlige myndigheders sager om international ungdoms-

udveksling, f.eks. i sager under kulturaftalerne, og i sager om ungdomsarbejde inden for Norden, samt med udviklingslandene. Komiteen kan endelig på eget initiativ komme med forslag over for de offentlige myndigheder i sager vedrørende den internationale ungdomsudveksling.

Udvalget skal foreslå, at komiteen sammensættes af 4 medlemmer valgt af DUP og 1 medlem valgt af DSF. De 4 tilforordnede skal repræsentere henholdsvis undervisningsministeriet, samme ministeriums ungdomsdirektorat, ministeriet for kulturelle anliggender og udenrigsministeriet. Komiteen vælger selv sin formand og dens sekretariatsforretninger varetages af DUP's sekretariat.

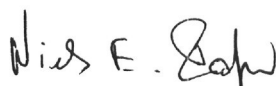

E. Drostby (formand)

J. Harder Rasmussen

Vivian Balslev

R. Wagner Hansen

Carl Nissen

Niels E. Rafn (sekretær)

København, den 8. juni 1972.

Den internationale ungdomsudveksling finansieret fra dansk side i årene 1967-70.

A. Statsinstitutioner.

1967-68.

	alment orien- terende	fagl. ell. studiebe- stemt	mellem gruppe		I alt
			div.arr.	skole- rejser	
Finansmin.	25.500				25.500
Kirkemin.			19.603		19.603
Landbrugsmin.			19.075		19.075
Min.f.kult.anlig.	25.000		20.400		45.400
Undervisningsmin.	130.450	732.910	126.530	106.000	1.095.890
I alt	180.950	732.910	185.608	106.000	1.205.468
<u>1968-69.</u>					
Finansmin.	11.500				11.500
Kirkemin.			16.200		16.200
Landbrugsmin.			5.736		5.736
Min.f.kult.anlig.	12.250		50.000		62.250
Undervisningsmin.	155.720	804.135	141.554	107.000	1.208.409
I alt	179.470	804.135	213.490	107.000	1.304.095
<u>1969-70.</u>					
Finansmin.	18.500				18.500
Kirkemin.			12.523		12.523
Landbrugsmin.			28.747		28.747
Min.f.kult.anlig.	20.000		22.500		42.500
Undervisningsmin.	168.665	975.708	187.010	114.400	1.445.783
I alt	207.165	975.708	250.780	114.400	1.548.053

A. Statsinstitutioner.

1967-68.

	alment orien- terende	fagl. ell. studiebe- stemt	mellem grupper		I alt
			div.arr.	skole- rejser	
Finansmin.	25.500				25.500
Kirkemin.			19.603		19.603
Landbrugsmin.			19.075		19.075
Min.f.ku.t.anlig.	25.000		20.400		45.400
<u>Undervisningsmin.</u>					
a. Nordiske ud- veks.arr.					
1. Udveks.arr. for ikke-aka- demikere	1.625		30.000	106.000	137.625
2. Udveks.arr.for akademikere		115.500	3.630		119.130
b. Tilskud til ud- veks.arr. uden- for Norden					
1. Udveks.arr.for ikke-akademik.	62.525	30.000	15.000		107.525
2. Udveks-arr.for akademikere.	39.300	587.410	23.700		650.410
c. Tilskud til DUF's adm.udg. (udgifter vedr. intern.relat.)	27.000				27.000
d. Højskoleophold for unge fra lande udenfor Norden.			40.000		40.000
e. Rejsestipendier (ungdomsledere)			14.200		14.200
I alt	180.950	732.910	185.608	106.000	1.205.468
	I I		I I I		

1968-69.

	alment orien- terende	fagl. ell. studiebe- stemt	mellem gruppe		I alt
			div.arr.	skole- rejser	
Finansmin.	11.500				11.500
Kirkemin.			16.200		16.200
Landbrugsmin.			5.736		5.736
Min.f.kult.anlig.	12.250		50.000		62.250
<u>Undervisningsmin.</u>					
a. Tilskud til nordiske ud- veks.arr.					
1. Udveks.arr.for ikke-akademik.			30.000	106.000	136.000
2. Udveks.arr.for akademikere		157.025	4.254		161.279
b. Tilskud til ud- veks.arr. uden- for Norden					
1. Udveks.arr.for ikke-akademik.	103.220		36.500	1.000	140.220
2. Udveks.arr.for akademikere	2.500	647.110	24.300		673.910
c. Tilskud til DUF's adm.udg. (udgifter vedr. intern.relat.)	50.000				50.000
d. Højskoleophold for unge fra lande udenfor Norden			40.000		40.000
e. Rejsestipendier (ungdomsledere)			6.500		6.500
I alt	179.470	804.135	213.490	107.000	1.304.095

1969-70.

	alment orien- terende	fagl. ell. studiebe- stemt	mellem gruppe		I alt
			div.arr.	skole- rejser	
Finansmin.	18.500				18.500
Kirkemin.			12.523		12.523
Landbrugsmin.			28.747		28.747
Min.f.kult.anlig.	20.000		22.500		42.500
<u>Undervisningsmin.</u>					
a. Tilskud til nordiske ud- veks.arr.					
1. Udveks.arr.for ikke-akademik.	1.835	2.500	50.600	106.000	160.935
2. Udveks.arr.for akademikere		177.866	11.710		189.576
b. Tilskud til ud- veks.arr. uden- for Norden					
1. Udveks.arr.for ikke-akademik.	116.830	1.000	58.500	8.400	184.730
2. Udveks.arr.for akademikere		794.342	6.200		800.542
c. Tilskud til DUF's adm.udg. (udgifter vedr. intern.relat.)	50.000				50.000
d. Højskoleophold for unge fra lande udenfor Norden			60.000		60.000
e. Rejsestipendier (ungdomsledere)					
I alt	207.165	975.708	250.780	114.400	1.548.053

B. Kommunale tilskud til internationalt ungdomsarbejde.

(tallene er sammensat af oplysninger indhentet fra Helsingør, Esbjerg, Odense, Sønderborg og Gladsaxe kommuner).

1967-68.

	alment orien- terende	fagl. ell. studiebe- stemt	mellem gruppe	I alt
a. Enkeltpersoners rejser som repr. for lokale foren., organisationer eller lignende.	188			188
b. Tilskud til skoleklasserejser.			101.957	101.957
c. Tilskud til internationale arrangementer.	44.000			44.000
I alt	44.188		101.957	146.145

1968-69.

a. Enkeltpersoners rejser som repr. for lokale foren., organisationer eller lignende.	3.060			3.060
b. Tilskud til skoleklasserejser.			116.995	116.995
c. Tilskud til internationale arrangementer.	58.642			58.642
I alt	61.702		116.995	178.697

1969-70.

a. Enkeltpersoners rejser som repr. for lokale foren., organisationer eller lignende.	5.590			5.590
b. Tilskud til skoleklasserejser.			126.345	126.345
c. Tilskud til internationale arrangementer.	16.700			16.700
I alt	22.290		126.345	148.635

C. Private Fonds.

Udvalget har rettet henvendelse til 9 større private fonds, hvoraf kun 4 har ydet tilskud til arrangementer, der falder ind under udvalgets kommissorium.

Tilskud 1967-68.

<u>Carlsbergs mindelegat.</u>	119.398 kr.
-------------------------------	-------------

<u>Tuborgfondet.</u>	267.650 kr.
----------------------	-------------

I alt	<u>387.048 kr.</u>
-------	--------------------

Bryggeriernes tilskud til international ungdomsudveksling gives overvejende til den uddannelsesbetonede udveksling, for Tuborgs vedkommende ydes der 230.000 kr. alene til rejselegater til unge under faglig uddannelse inden for håndværk, handel, landbrug og industri.

Tilskud 1968-69.

<u>Carlsbergs mindelegat.</u>	159.711 kr.
-------------------------------	-------------

Tuborgfondet.	244.750 kr.
---------------	-------------

<u>Overretssagfører L. Zeuthens Mindelegat.</u>	<u>1.000 kr.</u>
---	------------------

I alt	<u>404.461 kr.</u>
-------	--------------------

Bryggeriernes fordeling af tilskud begunstiger også i 1968-69 overvejende den uddannelsesbetonede udveksling. De 1.000 kr. fra Zeuthens mindelegat er ydet til Århus studenterråd til udveksling af studenter fra tjekkiske universiteter.

Tilskud 1969-70.

<u>Carlsbergs mindelegat.</u>	72.300 kr.
Tuborgfonden.	267.650 kr.
<u>Egmont H. Petersens fond.</u>	6.000 kr.
<u>Overretssagfører L. Zeuthens mindelegat.</u>	<u>6.000 kr.</u>
I alt	<u>351.950 kr.</u>

For så vidt angår bryggerierne henvises der til bemærkningerne lander 1967-68 og 1968-69. Egmont H. Petersens fonds tilskud er ydet til 2 arrangementer for studerende ved højere læreanstalter og Zeuthens mindelegats tilskud er ydet til Danskstuderendes forening til en international arbejdslejr i Irland.

D. Finansieringen af Dansk Ungdoms Fællesråds medlemsorganisationers deltagelse i det internationale ungdomsarbejde.

Udgifter 1970.

Kontingenter til internationale organisationer	116.600 kr.
Udvekslingsarrangementer, deltagelse i konferencer og seminarer	452.000 kr.
Administrationsudgifter i forbindelse med international virksomhed	<u>129.300 kr.</u>
I alt	697.900 kr.

Tilskud fra staten 1970 (gennemsnit af de i finansårene 1969-70 og 1970-71 ydede bevillinger fra undervisnings- og kulturministerierne)	<u>310.722 kr.^{x)}</u>
Udækket finansieringsbehov	<u>387.178 kr.</u>

x) Det bemærkes, at ca. 180.000 kr. af tilskuddene fra staten anvendes til DUF's nationale virksomhed.

